

Omenamäen tarinoita

Taina Koski

Kuvitus Maria Laiho

Omenamäen tarinoita

© 2026 Taina Koski

Taitto ja kansi: Books on Demand

Kuvittaja: Maria Laiho

Kirjan kuvitus sivuilla 7, 33, 39 on toteutettu yhteistyössä tekoälyn kanssa. Taina Koski on luonut pohjakuvat tekoälyllä, muokannut ja viimeistellyt ne.

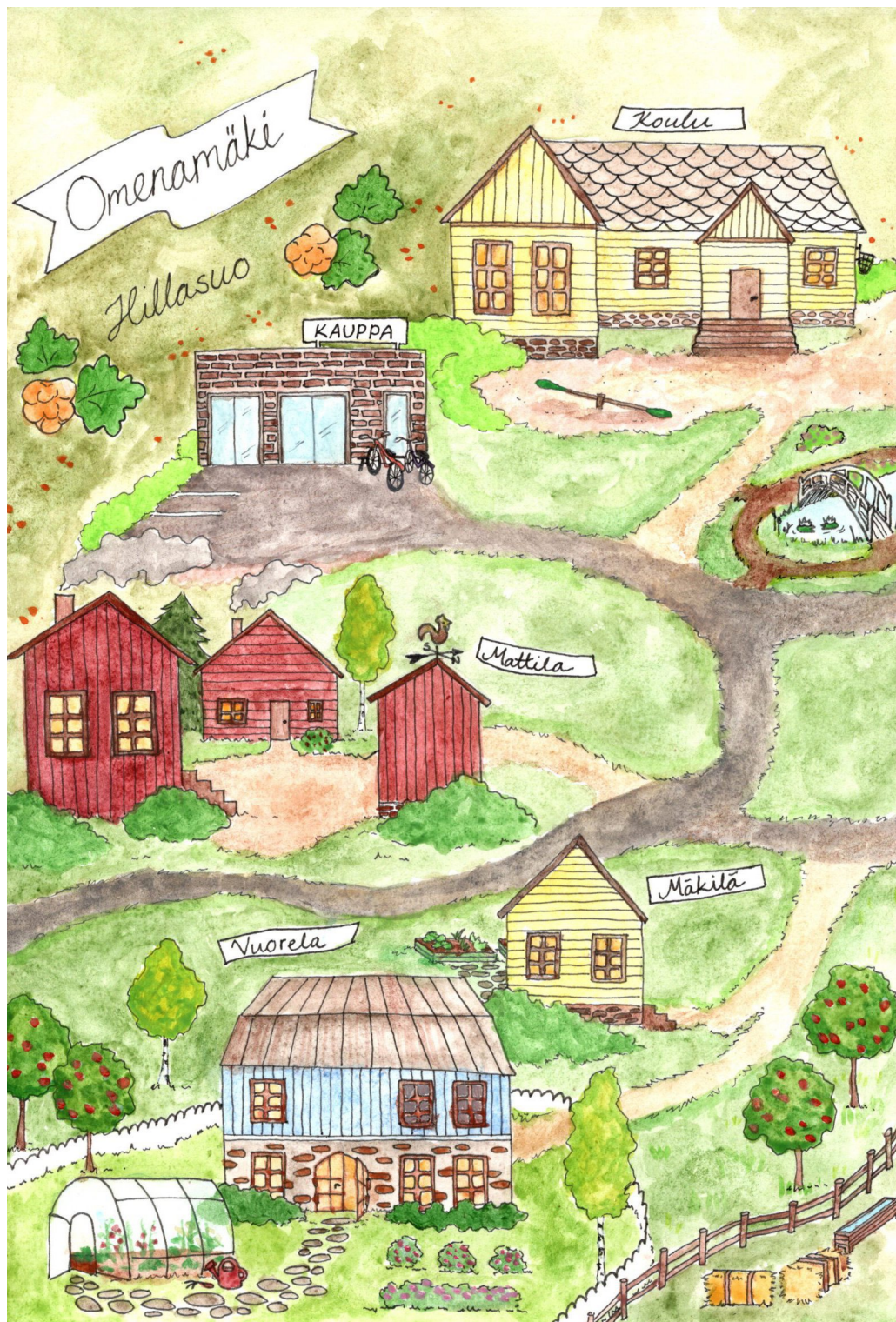
Kustantaja: BoD • Books on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-89-5134-6

Taina Koski

Omenamäen tarinoita

Tuuliviiri

Tämä on kertomus pienestä kylästä, jonka nimi on Omenämäki. Nimensä se on saanut kylää ympäröivistä omenatarhoista. Ennen muinoin kylässä oli sepän paja, pieni kauppa ja pieni koulu, olipa kylässä oma pieni palokuntakin, sekä vallesmannin toimisto. Kylä on aika vanha, ehkä satoja vuosia vanha. Kylän keskellä seisoo vanha kirkko, on seissyt siinä luultavasti jo aikojen alusta asti. Vanhaan aikaan elämä kylässä oli rauhallista. Omenoita viljeltiin ja kaupusteltiin ympäröiviin kyliin. Pienessä kylässä kaikki kylän asukkaat tunsivat toinen toisensa.

Kaikilla Omenämäen taloilla on nimet. On Mattila, Salmela, Vuorela, Mäkilä ja niin edelleen. Ennen oli tapana, että taloissa asui monta sukupolvea, vauvasta vaariin saman katon alla. Mattilassa asui Taata, joka oli kylän vanhin asukas, Taatan vaimo, jota sanottiin mummaksiksi, sekä Taatan ja mumman jälkikasvu perheineen. Mattilan Eero oli aika villi poika pienenä. Hän yritti monta kertaa osua ritsallaan aitan katolla olevaan tuuliviiriin, muttei koskaan osunut, ikkunoihin kylläkin. Siskojaan hän jekutti tämän tästä. Kun Eero varttui, hän kävi koulut, meni Salmelan Juulin kanssa naimisiin ja hänestä tuli aikanaan Mattilan isäntä, palomies ja kyläkauppias. Nyt Eero on jo ikämies ja hänen poikansa Jaakko on isäntänä Mattilassa. Eerolle ja Juulille rakennettiin Mattilan pihapiiriin niin sanottu vaarintupa.

Vanhaan aikaan oli tapana laittaa talon, aitan tai navetan katolle tuuliviiri, joka melkein aina oli kukon muotoinen. Tuuliviirin tehtävänä on näyttää, mistä päin tuulee, se toimii eräänlaisena säähavaintolaitteena pyörimällä tuulen mukana, milloin etelän, milloin pohjoisen, idän tai lännen suuntaan.

Myös Mattilan aitan katolla oleva tuuliviiri on kukonmuotoinen. Sen teki kylän seppä sata vuotta sitten. Uutena se oli maalattu mustaksi, mutta sittemmin se on päässyt ruostumaan. Se on sata-vuotisen historiansa aikana nähnyt kaikki kylän tapahtumat aitiopaikaltaan. Se on nähnyt kylän lapsien kasvavan aikuisiksi ja muuttavan pois. Se on nähnyt, miten hevosrattaat vaihtuivat autoihin

ja miten kylän soraiset tiet vaihtuivat asfalttipäällysteisiksi. Kerran se näki, kuinka varas meni naapurin ikkunasta sisälle ja vei sieltä hopealusikat. Varasta ei koskaan saatu kiinni ja lusikatkin jäivät teille tietämättömille. Vain tuuliviiri tietää, että varas oli pojan koltainen nimeltään Kujalan Pekka, kylän toiselta laidalta.

Mattilan aitan katolta tuuliviiri katselee, kuinka läheisellä hillasuolla kurjet käyskentelevät ylväinä ja kuinka Mäkilän Tanja kuopsuttelee yrttipenkkiään. Vuorelan uudet asukkaat ovat laittaneet pihan ja puutarhan kauniiksi, onhan Vuorelan emäntä oikein hortonomi. Aitan katolta näkee kirkolle asti. Muuan paavi määräsi aikoinaan, että kirkkojen katolla pitää olla kukko, niinpä myös Omenamäen kirkon katolla pyörii tuulen mukana kukonmuotoinen tuuliviiri. Sekin on jo ruosteinen ja kirskautelee kuuluvasti pyöriessään.

Kylä on kasvanut paljon Taatan ja mumman ajoista. Ne kylän lapset, jotka tuuliviiri näki muuttavan pois, ovat palanneet takaisin ja tuoneet mukanaan perheensä. Kylän koulussa riittää taas oppilaita. Uusia taloja on rakennettu ja myös monien uusienkin talojen katoille on laitettu tuuliviiri. Nykyään tuuliviiri voi olla lähes minkä tahansa muotoinen. On kissan ja koiran, hirven ja pöllön tai laivan tai traktorin muotoisia tuuliviirejä, talon asukkaiden mieltymysten tai harrastusten mukaan. Vaikka vallesmannin toimistoa eikä sepän pajaa enää ole, kylässä on silti sen asukkailleen työpaikkoja. Kylässä viljellään yhä omenoita ja valmistetaan kirpeitä mehuja ja makoisia marmeladeja. Läheiselle hillasuolle on rakennettu pitkospuut ja ulkoilureitti työllistää paikallisia eräoppaita. Kylässä on myös kotieläinpuisto, jossa käy vierailijoita ympäri Suomen maata. Elämä Omenamäessä on rauhaa ja sellaisena Mattilan tuuliviiri toivoo sen jatkuvan vielä seuraavatkin sata vuotta.

Hillasuolla

Urkki-kurki, pitkäkoipi suolla koikkelehti,
hän on uljas, ylväs lintu, reilu sekä rehti.

Pitkät jalat auttaa siinä, ettei suohon huku,
pysyy Urkki kuivana, ei kastu höyhenpuku.

Urkillä on pitkä kaula niin kuin kirahvilla,
herkkuansa karpalo on, sekä myöskin hilla.

Kevään tullen Urkki-kurki vaimon kanssa tanssii,
pian jo pienet kurjenpojat perässänsä marssii.

Vaimon kanssa hoitavat he pienokaisiansa,
kesä kuluu, pojat kasvaa heidän hoivissansa.

Syksy saapuu, lentoon lähtöön pojat uskaltautuu,
kotisuolta muuttoon Urkin perhe valmistautuu.

Kun kurkiauran etelään päin lentävän sä näät,
Siel' Urkki johtaa joukkoa ja ääneen törähtää.

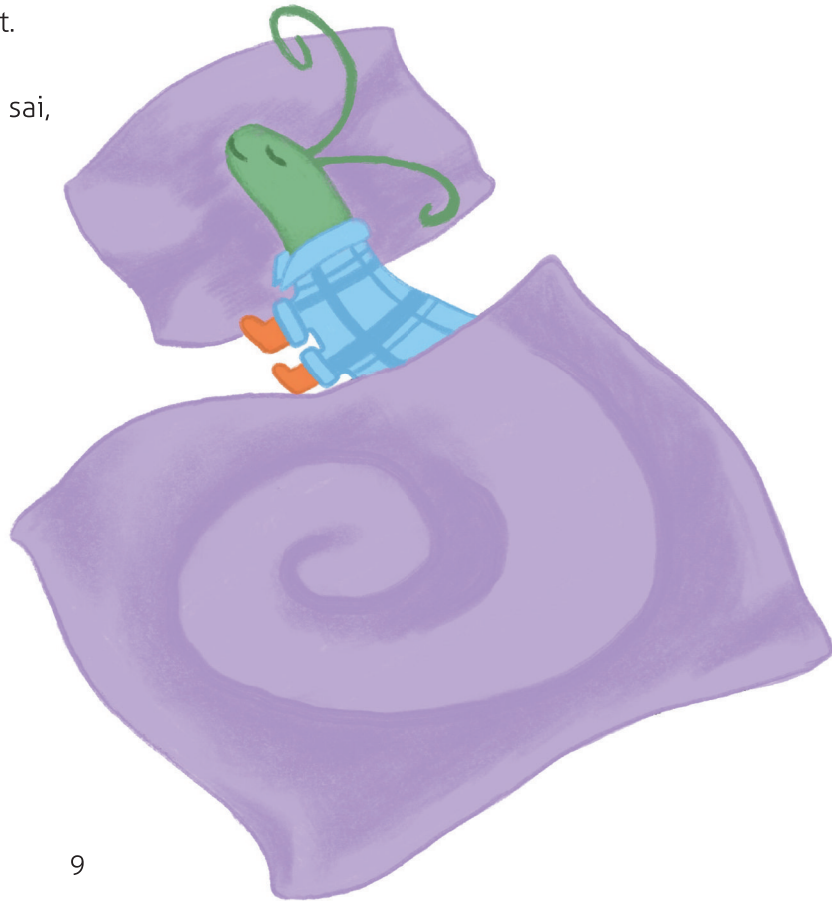

Tuhatjalan iltapuhde

Kun kesäpäivä kasvimaalla illaksi taas kääntyy,
niin tuhatjalka kolossansa pyjamaansa vääntyy.

Se tavaton on urakka ja koivet vain viuhuvat
kas, tuhatjalan pyjamassa lahkeita on tuhat.

Kun vihdoinkin punttiin kaikki jalat tuhatjalka sai,
hän peiton alle kömpi ja simahti, tottakai.

Tarinoita ja runoja Omenamäen kylän asukkaista, eläimistä ja ötököistä niin kylän pihoilta kuin sitä ympäröivästä luonnosta.

Tule mukaan seuraamaan muun muassa Einari-possun seikkailuja ja Viivi-nimisen siilin ruuanhaku reissua.

Kirjan kirjoittaja **Taina Koski** on yhdeksän lapsen äiti Kiskosta. Hän asuu pienellä maatilalla ja on sieltä saanut aiheensa tähän kirjaan. Monissa kirjan tarinoissa, vaikka satuja ovatkin, on silti totta toinen puoli.

Kuvittaja **Maria Laiho** on 25-vuotias kuvataidekasvatuksen maisteriopiskelija Lapin yliopistossa. Varsinais-Suomesta kotoisin oleva Laiho asuu Rovaniemellä viettäen opiskelujen lomassa vapaa-aikaansa taidetta tehden ja luonnosta nauttien. Tämän kirjan kuvitukset hän on toteuttanut digitaalisesti piirtämällä. Muutoin hänen suosikki muotojaan taiteessa ovat savityöskentely sekä taidegrafiikka. Hän aikoo tulevaisuudessa toteuttaa taidetta sen eri muodoissa.

BoD

